

Plenum

Fredag 17.9.2021 kl. 12.59—13.27

5. Riksdagens bankfullmäktiges berättelse 2020

Berättelse B 19/2021 rd

Remissdebatt

Talman Anu Vehviläinen: Ärende 5 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet. — Debatt, ledamot Lindtman.

Debatt

13.02 **Antti Lindtman sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsissämme on — tai ehkä pädeillä joillakin, mutta joka tapauksessa käsittelyssä — Suomen Pankin pankki-valtuuston kertomus vuodelta 2020. Tämä oli, niin kuin monessa muussakin yhteiskunnan keskeisessä viranomaisessa, elimessä tai sektorissa, myös Suomen Pankissa monella tapaa poikkeuksellinen vuosi. Samalla, kun koronapandemia ajoi Suomen Pankin työntekijät kotoimistoihin monien muiden työpaikkojen tapaan, pankin rooli koronapandemian synnyttämän talouskriisin hoidossa korostui. Yhteenvetona voinee todeta jälkepäin arvioiden, että toiminta oli vähintään kohtuullisen menestyksellistä.

Koronapandemian alkaessa Suomen Pankissa oltiin monien muiden talouden kehitystä seuraavien tapaan huolissaan epidemian talousvaikutuksista. Kulutuskysynnän lasku epidemian alussa oli raju. Tuolloin riskinä oli laajamittainen konkurssiaalto ja sen seurauksena pankkien luottotappioiden kasvu, pankkien taloudellisen tilanteen heikkeneminen ja pankkien luotonantomahdollisuuksien väheneminen. Pahimmillaan koronan aiheuttaman kysyntäshokin lisäksi meillä olisi ollut käsillä pankkikriisi, joka olisi edelleen voimistanut koronapandemian aiheuttamaa shokkia talouteen.

Kotitalouksien ja yritysten rahoituksen saatavuuden turvaaminen sekä rahoitus- ja pankkikriisin estäminen olivat Suomen Pankin ja Euroopan keskuspankin tärkeimpiä tehtäviä viime vuoden aikana. Sekä Suomen Pankki että Euroopan keskuspankki keskittyivät rahoitusmarkkinoiden toiminnan turvaamiseen ja pyrkivät ennätyksellisen kevyellä rahapolitiikalla tukemaan talouskehitystä ja pankkien luotonantomahdollisuuksia kriisin aikana. EKP:n neuvosto reagoi heikkoon taloustilanteeseen keventämällä rahapolitiikkaansa entisestään useaan otteeseen vuoden 2020 aikana. EKP painotti, että vahvasti kasvua tukevaa rahapolitiikkaa tarvitaan vielä pitkähkö aika, jotta energian ja ruoan hinnoista puhdistettu pohjainflaatio voi vahvistua ja kokonaisinflaatio vakiintua lähelle tavoitetta keskipitkällä aikavälillä.

Normaalioloissa keskuspankki ohjaa talouskehitystä korkoja koskevilla päätöksillään. Korkotasoa laskemalla keskuspankki voi vaikuttaa yritysten investointipäätöksiin ja kotitalouksien kulutuspäätöksiin ja tätä kautta kokonaistaloudelliseen kehitykseen. Viime vuo-

Punkt i protokollet PR 100/2021 rd

sina EKP:n rahapolitiikassa on, niin kuin hyvin tiedetään, käytetty myös niin sanottuja epätavanomaisia toimia, jotka käytännössä tarkoittavat keskuspankin arvopapereiden osto-ohjelmia ja liikepankkien keskuspankkiin tekemien talletusten koron laskemista nollan alapuolelle. Näiden toimenpiteiden tavoitteena on rahamarkkinoiden likviditeetin turvaaminen, rahoitusmarkkinoiden vakauden takaaminen ja rahapolitiikan keventäminen.

Viime vuonna, koronavuonna, EKP:n rahapolitiikka olikin voimakkaasti kasvua tukevaa. Eurojärjestelmän arvopaperiostoja jatkettiin ja laajennettiin PEPPin eli pandemic emergency purchase programmen muodossa. Ohjaukskorot pidettiin hyvin matalina. Eurojärjestelmä tarjosi pankeille ehdoiltaan edullista rahoitusta myös pidempiaikaisten rahoitusoperaatioiden muodossa, ja tulevaa rahapolitiikkaa koskevassa ennakoivassa viestinnässään EKP:n neuvosto toi esiin, että se on valmis tekemään mandaattinsa rajoissa kaikkensa tukeakseen taloudellista aktiviteettia.

Suomen Pankki on osa eurojärjestelmää ja osallistui Euroopan keskuspankin rahapolitiiseen päätöksentekoon ja rahapolitiikan toteuttamiseen. Siitä, miten rahapolitiikka käytännössä Suomen Pankissa toteutetaan, on pankkivaltuuston kertomuksen lopussa erillinen asiantuntija-artikkeli, johon tutustumista lämpimästi suosittelen. Raportissa on liitteet myös eurooppalaisten pankkien tilanteesta, digitaalisesta eurosta ja Suomen Pankin vastuullisen sijoittamisen periaatteesta.

Eurojärjestelmän yhteisten päätösten lisäksi Suomen Pankki teki kansallisia toimia tukeakseen rahoituksen välittymistä yrityksille ja kotitalouksille. Suomen Pankki otti 1.9.2020 käyttöön oman lisälainan saamisen kehikkonsa, jolla se hyväksyi pankkien keskuspankista ottamien luottojen vakuudeksi lainoja, jotka eivät täytä kaikkia eurojärjestelmän yhteisiä luottokelpoisuusehtoja. Pandemian puhkeamisen jälkeen Suomen Pankki myös aloitti maaliskuussa uudelleen suomalaisiin yritystodistuksiin sijoittamisen.

Myös Finanssivalvonnan päätöksellä pyrittiin varmistamaan pankkien luotonantomahdollisuudet koronavuoden aikana. Niin sanotun makrovakauseräpolitiikan tavoitteena on ehkäistä finanssikriisiä säätelemällä muun muassa pankkien pääomavaatimuksia. Koronakriisin aikana luottolaitosten pääomavaatimuksia kevennettiin. Tämän laskettiin kasvattaneen suomalaisten pankkien luotonantomahdollisuuksia noin 30 miljardilla eurolla. Kesäkuussa Finanssivalvonnan johtokunta palautti sittemmin enimmäisluototussuhteen eli niin sanotun lainakaton sen lakimääräiselle perustasolle.

Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan toimenpiteiden avulla pyrittiin siis tukemaan talouskehitystä koronavuoden aikana. Keskeisenä tavoitteena olivat rahoitusmarkkinoiden toiminnan turvaaminen kaikissa olosuhteissa ja rahapolitiikan käyttö talouden elvyttämiseen. Tässä politiikka näyttää jälkikäteen arvioituna varsin menestykselliseltä. Toisaalta rahapolitiikka on kasvattanut voimakkaasti keskuspankin tasetta ja siihen liittyviä riskejä, ja totta kai ultrakevyellä rahapolitiikalla on monenlaisia vaikutuksia myös omaisuusarvojen eriin ja kotitalouksien velkaantumiseen. Näitä asioita pankkivaltuusto on erittäin tiiviisti seurannut sekä Suomen Pankin että Finanssivalvonnan puolella.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Rahan painaminen on, arvoisat kollegat, yleensä tuottavaa bisnestä. Koronavuonna keskuspankin tuloksesta valtaosa koostuu kuitenkin negatiivisten talletuskorkojen tuotosta. Vuonna 2020 Suomen Pankin voitto oli 142 miljoonaa euroa. Tästä 42 miljoonaa euroa käytettiin pankkivaltuuston päätöksellä rahastojen kartuttamiseen, millä varaudutaan muun muassa keskuspankille korkojen noususta normaalitasolle aiheutuviin tappioihin. Suomen Pankin voitosta 100 miljoonaa euroa on siirretty jo käytet-

Punkt i protokollet PR 100/2021 rd

täväksi valtion muihin tarpeisiin eduskunnan parhaaksi katsomalla tavalla. Uskon, että näille rahoille kyllä käyttökohteita täällä löytyy.

Arvoisa puhemies! Tässä lyhyt katsaus pankkivaltuuston toimintaan vuodelta 2020.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Puisto.

13.10 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Pankkivaltuuston kertomuksessa on hyvin monia merkittäviä asioita käsiteltävänä. Ylipäänsä rahoitusmarkkinoilla ja finanssivalvonnan saralla tapahtuu paljon.

Vuosi sitten käsitelin itsekin puheenvuorossani, ellen useammassakin, näitä epätavanomaisen rahapolitiikan asioita, mitä myös edustaja Lindtman äsken otti esille. Niihin nyt en mene sen enempää, mutta asia, jonka haluan nostaa esiin tässä puheenvuorossa, käsittelee digitaalisia keskuspankkivaluuttoja, joita käsiteltiin tässä pankkivaltuuston kertomuksessa yhdessä osiossa muutamalla sivulla. Teema on ollut kuitenkin yhä varsin vähän keskustelussa eduskunnassa ja julkisuudessa, vaikka kyseessä on hyvinkin merkittävä asia ja maailmassa monet keskuspankit ovat aktiivisesti liikkeellä pohtimassa ja suunnittelemassa digitaalisen keskuspankkirahan mahdollista käyttöönottoa. Kiina lienee pisimmällä käyttöönotossa, testiversio on ollut käsittäkseni valmiina jo hyvän aikaa ja käyttöönottoa kaavaillaan ainakin pilottina — ilmeisesti muuten talviolympialaisten yhteydessä.

Euroopan keskuspankin aikeet ovat tulleet aikaisemmin E-kirjeenä tiedoksi eduskuntaan, ja myös Suomen Pankki on tiedottanut niistä. Kyse on siis keskuspankin lanseeraamasta digitaalisesta eurosta. Käytössä olisi digitaalisia lompakoita, ja talletukset ja maksut tapahtuisivat suoraan keskuspankin omassa digitaalisessa järjestelmässä ja taseessa, siis erillään liikepankkijärjestelmästä. Kyseessä on ikään kuin keskuspankkien liikkeelle laskeva käteinen raha, mutta digitaalisessa muodossa.

Heinäkuussa Euroopan keskuspankki aloitti kaksivuotisen tutkimusvaiheen, jonka tavoitteena on löytää ratkaisuja digitaalisen euron suunnittelun ja jakelun keskeisimpiin haasteisiin. Tällöin sanottiin, että digitaalisen euron tulisi palvella käyttäjien tarpeita mutta sillä ei saisi olla kielteisiä vaikutuksia rahoitusvakauden eikä rahapolitiikan kannalta. Kyseessä on siis tutkimusvaihe. Joka tapauksessa on tärkeää pitää kiinni siitä periaatteesta, että digitaalinen euro tulisi käteisrahan rinnalle, ei sen tilalle.

Arvioitavana on hyvin monia fundamentaalisia talouden kysymyksiä ja näkökulmia lähtien perusoikeuksista, yksityisyydestä ja tietosuojasta sekä perinteisen pankkijärjestelmän merkityksestä rahoitusjärjestelmässä. Tässä asiassa pitää olla hereillä. Asiat voivat tapahtua loppujen lopuksi nopeastikin, ja eri maat tulevat tekemään omia johtopäätöksiään ja toimimaan riippumatta siitä, mihin EKP loppujen lopuksi päättyy.

Teemaan liittyvät läheisesti myös krypto-, virtuaalivaluutat, joiden käyttö ja markkina-arvo ovat lisääntyneet ja vaihdelleet nopeasti. Tässä haluan nostaa esille sen, että sääntelyympäristö kehittyy nyt hyvin nopeasti ja siinä on myös hyvin monenlaisia näkökohtia. Kannattaa seurata, mitä Yhdysvalloissa tapahtuu, erityisesti sikäläistä arvopaperi- ja pörsxiviranomaista SEC:tä ja sen johtajaa Gary Gensleria, joka on esillä asiasta usein ja joka tuntee toimialan ja teknologian myös henkilökohtaisesti.

Uskoisin, että perussääntelyn rakentamisessa tulee kestämään aikansa, ainakin 10 vuotta, ehkä 15:kin vuotta, vaikka työtä on jo aloitettu. Toivottavasti työ tehdään huolella ja kokonaisvaltaisesti ja ymmärretään, että kyseessä on vielä varsin nuori teknologia, joka kehittyy nopeasti. Maksuvälinekäytön lisäksi erityisesti hajautetun rahoituksen — DeFi, de-

Punkt i protokollet PR 100/2021 rd

centralized finance — sovellukset ovat kehittyneet nopeasti. Yksi todellinen huoli ovat ympäristövaikutukset, energiankäyttö, joka johtuu laskentatehosta, jota tietokoneet tarvitsevat pyörittämään digitaalisia lohkoketjuja. Tässä yhteydessä on ainakin huomattava se, että käytännössä ympäristöneutraaleja ratkaisuja on kehitteillä ja jo olemassakin. Kyse on niiden käyttöönotosta. Näkisin, että kyseessä on teknologinen ongelma, joka liittyy skaalattavuuteen, samaan tapaan kuin hitaat verkkoyhteydet rajoittivat aikaisemmin oleellisesti internetiä.

Myös EU:n tasolla on vireillä komission ehdotus virtuaalivarojen markkinoista. Ilmeisesti EU:ssa on havahduttu siihen, että käynnissä on kilpailu siitä, kuka saavuttaa etulyöntiaseman: Yhdysvallat, Kiina vai Eurooppa. Toimintakentälle on tullut mukaan myös institutionaalisia toimijoita.

Kyseessä on siis hyvin mielenkiintoinen asetelma: On virallisten suunniteltavien keskuspankkirahojen välinen ja toisaalta niiden yksityisten virtuaalivarojen välinen asetelma ja kilpailukin. Asialla on paitsi kaupallisia myös poliittisia ulottuvuuksia. Muun muassa Kansainvälisen järjestelypankin BIS:n innovaatiokeskuksen johtaja ja aiemmin Euroopan keskuspankin johtokunnassa toiminut Benoît Cœuré on nostanut asian esille.

Suomessa on myös digi- ja rahoitusalan merkittävää teknologiaosaamista, ja siten meillä olisi mahdollisuudet olla alalla isosti ja osalla sektoreista edelläkävijänäkin, ja tietysti meidän pitää pyrkiä etukenossa ymmärtämään, mitä on tulossa. Katsoisin, että sääntely on monessa mielessä tarpeen ja välttämätöntä, ja etenkin siksi kansallisella tasolla tulee olla ajan tasalla ja oikeastaan aikaa edellä ja rakentaa nimenomaan fiksua sääntelykehikkoa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

13.16 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies, hyvät edustajakollegat ja herra pankkivaltuuston puheenjohtaja! Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2020 on meillä käsitellyssä, ja puheenjohtaja, edustaja Lindtman tuossa esittelypuheenvuorossaan ja myös edellä edustajakollega Puisto hyvällä tavalla tätä tilannetta läpikävivät.

Edustaja Lindtman nosti tuossa omassa puheenvuorossaan esille yritysten tilanteen tuona vaikeana koronavuonna. Täytyy antaa kiitosta siitä, että siinä hallitus onnistui yhdessä yritysten ja suomalaisten kanssa varsin hyvin, eli sitä pelättyä konkurssiaaltoa ei tullut. Se pystyttiin estämään toimenpiteillä, joissa mukana oli suomalainen yhteiskunta laajasti Suomen Pankista maamme hallitukseen ja ihan sinne jokaisen työpaikan arkeen asti.

Nyt kuitenkin täytyy katsoa tätäkin tilannetta, ja silloin tietysti olemme siinä, että tämä pidentyvä ja koronan kannalta jo kyseenalainen rajoittamistoiminta alkaa vaikeuttaa entisestään näiden yritysten toimintaa. Itse toivon, että nämä eivät ole nyt sellaisia toimenpiteitä, jotka pitkittyessään aiheuttavat niitä konkursseja, joista edustaja Lindtman puhui ja jotka pystyttiin viime vuonna vielä estämään, sillä monen yrityksen kassa on tällä hetkellä hyvin tyhjä ja myös monien vuokranantajien tilanne on huomattavasti tukalampi tällä hetkellä. Eli enää ei ole oikeastaan missään kauheasti niin sanotusti säästöä, jolla voitaisiin tätä tilannetta pitkittyessään helpottaa.

Meillä kulttuuri- ja tapahtuma-ala on tukalassa tilanteessa. Yritimme hetki sitten äänestää pois tuota 2 metrin etäisyys -pykälää, 58 d §:ää. Hävisimme sen äänestyksen hallitukselle. Tuo pykälä säilyy ja rajoittaa edelleen meidän kulttuuri- ja tapahtuma-alaa. Matkailu- ja ravintola-ala on toinen, joka on erittäin tukalassa tilanteessa. Tuntuivat kyllä nämä eilen voimaan tulleet kevennykset kovin heppoisilta. Jos annetaan tunti lisää liiketoiminta-

Punkt i protokollet PR 100/2021 rd

aikaa yrityksille tässä rokotustilanteessa ja tässä koronatilanteessa, niin pahaa pelkään, että niitä konkurssseja sieltä vielä tulee, jotka vuonna 20 pystyttiin vielä blokkamaan.

Suomen Pankkihan on ollut huolissaan myös kotitalouksien velkaantumisesta, ja se on asia, jota pitää täällä enempi esillä pitää, myös eduskunnassa. Kotitalouksien velkaantuminen, ihan käyttötalouden näkökulmasta, mutta myös esimerkiksi vanhenevan asuntokannan näkökulmasta, on iso huoli, joka pitäisi pystyä ottamaan vakavammin ja etsiä yhdessä ratkaisuja siihen, miten yhä harvempaan asutussa maassa meillä olisi keinoja ylläpitää sitä asuntokantaa, mikä siellä on. Oli jollain tavalla surullista luettavaa ex-edustajakollegan Mikko Alatalon haastattelu, jossa hän kertoi sukunsa talosta, joka nyt on tyhjillään ja ränsistyy ja joka olisi hetki sitten ollut asumiskelpoinen. Monessa mielessä näitä esimerkkejä on paljon ja niistä muuten monet asunto-osakeyhtiöissä. Tämä on se ongelma, johon Suomen Pankkikin pääjohtaja Rehninkin suulla on kiinnittänyt huomiota, että meidän asunto-osakeyhtiöt eivät tahdo enää saada lainoja, kun asuntojen neliöhinnat painuvat alle 1 000 euron, missä isossa osassa maata muuten tällä hetkellä ollaan.

No huolissaan täytyy olla tietysti holtittomasta taloudenpidosta kaiken kaikkiaan. Myös Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn on todennut, että toimia julkisen talouden tasapainottamiseksi ei pitäisi enää lykätä. Hänestä maamme taloudella on nyt käynnissä kasvupyrähdys, mutta talouden kasvu on suhteellisen vaimeaa pidemmälle katsottuna. Hän totesi tällä viikolla: ”Meidän julkisten menojen trendi ylittää selkeästi tuon talouden kasvutrendin. Se ei pitkän päälle ole kestäväällä pohjalla.” ”Meillä ei ole paniikkia, mutta toisaalta niitä päätöksiä ei pitäisi siirtää hamaan tulevaisuuteen”, totesi Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn. Suomen Pankkihan tällä viikolla korotti omaa talouskasvun ennustettaan roimasti tuon vuoden 2020 jälkeen, mutta tämä nopean kasvun vaihe jäänee näiden tuoreimpienkin ennusteiden mukaan lyhytaikaiseksi, ja arvioidaan, että vaikka nyt kasvu olisi erittäinkin reipasta, niin vuonna 2023 oltaisiin palattu jo tavanomaiselle 1,3 prosentin kasvu-uralle. Ja se tarkoittaa sitä, että nyt tarvittaisiin näitä työllisyystoimia, joita me olemme täällä peräänkuuluttaneet ja joita Suomen Pankkikin on esillä pitänyt.

Tällä viikolla olemme käyneet mielenkiintoista keskustelua myös siitä, miten valtiovarainministeri Saarikko lähetti kirjeen ja toi Suomen mukaan näiden nuukien maiden joukkoon Euroopassa. Kahdeksan maata lähetti kirjeen, ja nyt on mielenkiinnolla sitten seurattu sitä, miten meillä pääministeripuolue sosiaalidemokraatit ja myös vihreät ovat arvostelleet tätä Saarikon linjausta — siis kahdeksikko EU:ssa haluaisi vanhojen velka- ja alijäämäsääntöjen säilyttämistä ja sitä, että ei pitäisi lähteä niitä uudelleen arvioimaan. Tämä on kyllä iso osa meidän tulevaisuuden talouskeskustelua, ja toivon, että siitä käytäisiin täällä eduskunnassa enemmänkin keskustelua kuin eilisiltainen lyhyt keskustelu, johon kansanedustajista hyvin harvat osallistuivat. Mutta, arvoisa puhemies, toivotaan, että tilanne säilyy myös yritysten näkökulmasta niin hyvänä kuin se vielä 2020 kaiken koronakriisin keskelläkin oli.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koponen, Ari.

13.22 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Yksi isoista haasteista tulevaisuudessa tulee olemaan ylivelkaisten maiden velkatason korjaantuminen. Se on täysin selvää.

Mutta vähintäänkin yhtä huolissani olen ylivelkaantuneista kansalaisistamme, yksityishenkilöistä ja kotitalouksista, joiden velkaantuneisuus on Suomessa kasvanut lähes yhtäjaksoisesti noin kahdenkymmenen vuoden ajan ja noussut historiallisen korkeaksi. Ylivel-

Punkt i protokollet PR 100/2021 rd

kaantuminen on lisääntynyt niin vauhdilla, että voidaan puhua yhteiskunnallisesti merkittävästä ongelmasta. Valtion tulee puuttua velkaantumiseen liittyviin ongelmiin nykyistä tehokkaammin, ja selvityksiä keinoista ehkäistä ylivelkaantumista onkin tehty useita. Maamme hallituksen tulisi viedä näitä lainsäädännöllisiä keinoja nopeasti käytäntöön sen sijaan, että suomalaisille tehtaillaan jatkuvasti uusia järjettömiä veroja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Viitanen.

13.23 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kiitoksia pankkivaltuutettujen puheenjohtajalle, edustaja Lindtmanille, hyvästä esittelystä ja katsauksesta tähän meidän kertomukseemme. Minulla on itsellenikin mahdollisuus toimia pankkivaltuutettuna, ja siitä näkökulmasta ehkä haluan nostaa yhden seikan tässä puheenvuorossa esiin. Kaiken kaikkiaanhan tämä kertomus antaa varsin mielenkiintoisen ja laajan katsauksen erittäin poikkeuksellisen vuoden oloihin monesta suunnasta. Eli varmasti ihan suositeltavaa perehtymislukemista meille kaikille.

Puhemies! Mehän toimimme myös Finanssivalvonnan puolella valtuutettuina, ja tässä kertomuksessa kerromme siis niin ikään niistä toimista, mitä siellä tapahtuu. Tässä käydään läpi myös niitä painotuksia, mitä me valtuutettuina olemme edellyttäneet, että Finanssivalvonta tekee. Kun katsotte muun muassa sivulta 39 ja siitä eteenpäinkin — ja jo sivulta 38 alkaen — näitä toimia, mitä me olemme nostaneet, on mielestäni tärkeää, että olemme täällä velvoittaneet osallistumaan aktiivisesti kansainväliseen valvontayhteistyöhön rahanpesun estämiseksi, muun muassa kyberturvallisuushkiin puuttumista olemme pitäneet merkittävänä ja samoin täälläkin mainittu kotitalouksien velkaantuminen ja taloyhtiölainat — tämänkaltaiset seikat — ovat tulleet huomioiduiksi.

Minun oma lempilapseni, puhemies, näistä kaikista tärkeistä teemoista on peruspankkipalveluiden saatavuus. Olen tästä paljon puhunut siksi, että näen tämän osana tällaista isoa haastetta tämän päivän yhteiskunnassa, joka on tasa-arvo digitalisoituvassa maailmassa. Me olemme tehneet digiloikan, ja silloin on tietenkin monia hyviä puolia digimaailmasta jälleen kerran paljastunut ja vahvistunut, mutta sitten aina muistamme, näin Suomen Pankin termein, että kolikoilla on myös kääntöpuolensa. Ja se kääntöpuoli on se, että sitten kun meillä on niitä ihmisiä, jotka eivät ole sinuja tämän digimaailman kanssa — vempaimia ei ole, tai ei osata niitä käyttää, tai on erilaisia syitä, miksi ei päästä niihin käsiksi — usein tulee tietynlaista pelkoa syrjäytymisvaarasta. Tässä tapauksessa puhumme pankkipalveluista, ja peruspankkipalveluiden yhteydessä on pystyttävä varmistamaan se, että näilläkin ihmisillä on tasapuolinen mahdollisuus saada peruspankkipalveluita.

Sitten toinen asia, mihin haluan kiinnittää huomiota, on hintapuoli. Ensinnäkin peruspankkipalveluiden hinnan tulee olla aina kohtuullinen, [Puhemies koputtaa] mutta usein sitten, kun ei käytetä digitaalisia kanavia tai mobiililaitteita, hinnat nousevat kohtuuttoman korkeiksi, [Puhemies koputtaa] ja myös siihen kiinnitämme huomiota.

Riksdagen avbröt debatten och behandlingen av ärendet.